

Een volhardende ZZP'er verbetert de rechtspositie van alle ZZP'ers in Nederland

ZZP'er verhaalt schade na ongeval

Ruim zeven jaar geleden had een ZZP'er grote pech. Tijdens zijn werk kreeg hij een ongeval als gevolg waarvan hij een been kwijtraakte. Hij stapte naar de rechter om schadevergoeding van de opdrachtgever af te dwingen en hield vol tot de Hoge Raad. Die besliste in maart van dit jaar in zijn voordeel. | DOOR: PAULINE BERAN |

Het doorzettingsvermogen van deze ene Zelfstandige Zonder Personeel heeft meer duidelijkheid gebracht over de rechtspositie van alle zelfstandigen die worden ingehuurd door een opdrachtgever. In spiegelbeeld is ook meer duidelijkheid ontstaan over de zorgplicht van de opdrachtgever.

Wat besliste de Hoge Raad?

De Hoge Raad bepaalde het volgende: de opdrachtgever heeft jegens de opdrachtnemer dezelfde zorgplicht die hij als werkgever heeft jegens zijn werknemers. Wanneer de opdrachtgever die zorgplicht niet in acht heeft genomen, is hij aansprakelijk voor de schade die de ZZP'er leed door het

ongeval. Met mitsen en maren, maar deze kogel was door de kerk.

Op grond waarvan besliste de Hoge Raad?

De Hoge Raad grijpt terug op de wetgeschiedenis van het artikel waarop een beroep is gedaan. Dat is artikel 7.658 van het Burgerlijk Wetboek, dat de zorgverplichting regelt van de werkgever. Die is van toepassing op werknemers. Dat regelt lid 1. Maar lid 4 bepaalt dat deze zorgverplichting ook van toepassing is op personen die 'buiten dienstbetrekking' werk verrichten voor een ander. De Hoge Raad stelt dat deze bepaling in lid 4 door

de wetgever is bedoeld om 'bescherming te bieden aan personen die zich, wat betreft de door de werkgever in acht te nemen zorgverplichtingen, in een met een werknemer vergelijkbare positie bevinden. Dit brengt mee dat artikel 7:658 lid 4 zich voor toepassing leent indien de persoon die buiten dienstbetrekking werkzaamheden verricht, voor de zorg voor zijn veiligheid (mede) afhankelijk is van degene voor wie hij die werkzaamheden verricht.'

Wat zijn de mitsen en maren?

Het is niet zo dat de zorgplicht voor ingehuurde zelfstandigen nu per definitie dezelfde is als voor werknemers in vaste

dienst. Dit kan alleen per concreet geval beoordeeld worden. Als de ZZP'er zich 'in een vergelijkbare positie' bevindt als een werknemer en voor zijn veiligheid (mede) afhankelijk is van de opdrachtgever, staat hij sterk. Als de ZZP'er werk verricht dat nooit door de werknemers wordt gedaan, dan is de zorgplicht als ware de opdrachtgever een werkgever, niet van toepassing.

Schadevergoeding

Alle regels omtrent schade die voor werknemers gelden, zijn ook van toepassing op ZZP'ers. Daaraan verandert de uitspraak dus niets. Er moet een oorzakelijk verband zijn tussen het ongeval en de schade. Ongeval tijdens vakantie? Valt erbuiten. Ongeval elders? Idem. Beroepsziekte? Is de oorzaak wel gelegen in die ene klus? Ongeval op het werk, maar de zorgplicht is wèl in acht genomen? Geen schadevergoeding. Ongeval te wijten aan eigen opzet of bewuste roekeloosheid? Geen schadevergoeding. Wat valt onder de schade? Ook hier is een oorzakelijk verband tussen ongeval en schade vereist. Dat kan zijn: alle gemiste inkomsten, ook van andere reeds aangenomen klussen, verminderde verdien capaciteit in de toekomst, immateriële schade zoals pijn. De schade kan ook zeer beperkt zijn.

Let op: de regel dat werknemers recht hebben op twee jaar loon doorbetaling bij arbeidsongeschiktheid, blijft beperkt tot werknemers. Een uitkering op grond van de WIA eveneens. Dit zijn rechten op grond van de sociale zekerheid. De ZZP'er zal met jaarcijfers moeten komen om verlies aan verdien capaciteit ten gevolge van een ongeval te bewijzen.

Eind goed al goed?

De Hoge Raad heeft de zaak verwezen naar het Gerechtshof in Den Bosch. Dit Hof moet nu bepalen of de opdrachtgever ja dan nee voldoende veiligheidsmaatregelen had getroffen voor deze ZZP'er. De ZZP'er is er dus nog niet, na zeven jaar procederen!

Zijn we dan geen stap verder?

Wel degelijk. Vele stappen zelfs. Hieronder de belangrijkste gevolgen voor de ZZP'er en in spiegelbeeld voor de werkgevers.

1. Een ZZP'er zal na een ongeval op het werk het principe van de zorgplicht niet meer hoeven te bevechten. Dit is immers aanvaard door de Hoge Raad. Dat scheelt zeven jaar procederen.
2. Een ZZP'er moet dan wel kunnen aangeven dat het werk ook gedaan werd door de eigen werknemers van de opdrachtgever.
3. De Arbowet en arboregeling is op de ZZP'er van toepassing, voor zover dat mogelijk is. De Arbo is er immers voor de veiligheid van werknemers. Die Arbowet wordt nu dus ook een referentiepunt richting ZZP'ers. Maar ook de Arbocatalogus voor de podiumkunsten. Stel dat de opdrachtgever bepaalde richtlijnen in een Arbocatalogus niet heeft nageleefd en dat mede daardoor een ongeval is gebeurd, dan heeft de opdrachtgever zijn zorgplicht onvoldoende vervuld. Tal van vragen die ZZP'ers zich en anderen regelmatig stellen zijn nu beantwoord. Vragen zullen er altijd wel blijven, maar het grijze gebied is bepaald kleiner geworden. Een voorbeeld: het verplichte karakter van veiligheidschoenen, ook voor een ZZP'er. Lijkt mij nu geen vraag meer. Is verplicht, want

gericht op de veiligheid van de werknemer. Ander voorbeeld: kan de ZZP'er nu eerst een opleiding tot operator trekkenwand 'eisen', voordat hij aan zijn klus begint? Dat lijkt mij van niet. Hij is zonder adequate opleiding gewoon geen operator trekkenwand.

4. Zoals bekend geeft de Arbowet rechten maar ook plichten. De ZZP'er zal zichzelf ook aan de Arboregels moeten houden. Veiligheidsmaatregelen, kleding, instructie, het hoort er allemaal bij.

Wat verandert niet door de uitspraak?

Voor veel situaties verandert er helemaal niets.

1. De ZZP'er die gewoon ziek wordt ontvangt geen salaris. Met 'gewoon ziek' bedoel ik dat je ziek kunt zijn, zonder dat de opdrachtgever iets te verwijten valt. Voor inkomensverlies door ziekte kan de ZZP'er desgewenst zelf een verzekering afsluiten.
2. De ZZP'er die buiten het werk een ongeval krijgt, heeft niets aan bovengenoemde uitspraak. Eigen verzekering kan soelaas bieden.
3. De ZZP'er die in het kader van zijn werk zelf schade veroorzaakt is zelf aansprakelijk. Dat is een werknemer niet. Verzekeren dus.

Conclusie

De ZZP'er heeft een beperkt beschermde status gekregen dankzij die ene ZZP'er die het er niet bij liet zitten. Dat blijft het bijzondere in ons rechtssysteem: niet alleen de wetgever, maar ook één enkel individu kan de rechtspositie van duizenden anderen verbeteren. ◀